

**Cauza C-336/20****Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

24 iulie 2020

**Instanța de trimitere:**

Landgericht Ravensburg (Germania)

**Data deciziei de trimitere:**

7 iulie 2020

**Reclamant:**

QY

**Pârâtă:**

Bank 11 für Privatkunden und Handel GmbH

**Obiectul procedurii principale**

Contract de credit pentru consumatori – Informații care trebuie menționate – Directiva 2008/48/CE – Drept de retragere – Indicarea posibilității unei proceduri extrajudiciare de soluționare a litigiilor – Decădere din dreptul de retragere – Drept internațional – Dreptul unui judecător unic de a iniția o procedură preliminară

**Obiectul și temeiul trimiterii preliminare**

Interpretarea dreptului Uniunii, articolul 267 TFUE

**Întrebările preliminare**

1. Cu privire la prezumția de legalitate prevăzută la articolul 247 alineatul al doilea paragraf a treia teză și la articolul 247 alineatul primul paragraf a treia teză din EGBGB [Legea de punere în aplicare a Codului civil],

- a) Articolul 247 alineatul 6 al doilea paragraf a treia teză și articolul 247 alineatul 12 primul paragraf a treia teză din EGBGB sunt incompatibile cu articolul 10 alineatul (2) litera (p) din Directiva 2008/48/CE și cu articolul 14 alineatul (1) din această directivă, în măsura în care declară clauze contractuale contrare cerințelor articolului 10 alineatul (2) litera (p) din Directiva 2008/48/CE ca îndeplinind cerințele prevăzute la articolul 247 alineatul 6 al doilea paragraf prima și a doua teză și la articolul 247 alineatul 12 primul paragraf a doua teză punctul 2 litera (b) din EGBGB?

În cazul unui răspuns afirmativ:

- b) Din dreptul Uniunii, în special din articolul 10 alineatul (2) litera (p) și din articolul 14 alineatul (1) din Directiva 2008/48/CE, rezultă că articolul 247 alineatul 6 al doilea paragraf a treia teză și articolul 247 alineatul 12 primul paragraf a treia teză din EGBGB sunt inaplicabile în măsura în care declară clauze contractuale contrare cerințelor articolului 10 alineatul (2) litera (p) din Directiva 2008/48/CE ca îndeplinind cerințele prevăzute la articolul 247 alineatul 6 al doilea paragraf prima și a doua teză din EGBGB și la articolul 247 alineatul 12 primul paragraf a doua teză punctul 2 litera (b) din EGBGB?

În cazul unui răspuns negativ la întrebarea 1 litera b):

2. Cu privire la informațiile obligatorii în conformitate cu articolul 10 alineatul (2) din Directiva 2008/48/CE

- a) Articolul 10 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2008/48/CE trebuie interpretat în sensul că pe lângă menționarea tipului de credit trebuie să se indice, dacă este cazul, că este vorba despre un contract de credit legat?

În cazul unui răspuns negativ:

- b) Articolul 10 alineatul (2) litera (l) din Directiva 2008/48/CE trebuie interpretat în sensul că rata dobânzii de întârziere aplicabilă la data încheierii contractului de credit trebuie comunicată ca valoare absolută sau, cel puțin, trebuie indicată ca valoare absolută rata dobânzii de referință aplicabilă (în speță, rata dobânzii de bază în conformitate cu articolul 247 din BGB [Codul civil]), din care este stabilită, prin adăugare, rata dobânzii de întârziere aplicabilă (în speță, de cinci puncte procentuale, în conformitate cu articolul 288 alineatul (1) a doua teză din BGB)?

În cazul unui răspuns negativ:

- c) Articolul 10 alineatul (2) litera (t) din Directiva 2008/48/CE trebuie interpretat în sensul că textul contractului de credit trebuie să conțină

condițiile de formă esențiale în ceea ce privește accesul la o procedură extrajudiciară de contestare și la o cale de atac?

În cazul unui răspuns afirmativ la una dintre întrebările 2 a), 2 b) și 2 c):

- d) Articolul 14 alineatul (1) a doua teză litera (b) din Directiva 2008/48/CE trebuie interpretat în sensul că termenul de retragere începe să curgă numai atunci când informațiile prevăzute la articolul 10 alineatul (2) din aceeași directivă au fost comunicate integral și exact, fără să prezinte relevanță aspectul dacă lipsa sau inexactitatea unei informații este de natură să afecteze posibilitatea consumatorului de a aprecia întinderea angajamentului său?

În cazul unui răspuns afirmativ la întrebarea 1 a) și/sau la una dintre întrebările 2 a), 2 b) și 2 c):

- 3. În ceea ce privește decăderea din dreptul de retragere prevăzut la articolul 14 alineatul (1) prima teză din Directiva 2008/48/CE:

- a) Dreptul de retragere prevăzut la articolul 14 alineatul (1) prima teză din Directiva 2008/48/CE este supus decăderii?

În cazul unui răspuns afirmativ:

- b) Decăderea constituie o limitare în timp a dreptului de retragere care trebuie reglementat printr-o lege adoptată de parlament?

În cazul unui răspuns negativ:

- c) Invocarea excepției decăderii implică, din punct de vedere subiectiv, faptul că consumatorul a avut cunoștință despre menținerea dreptului său de retragere sau, cel puțin, este răspunzător pentru necunoașterea acesteia în sensul unei neglijențe grave?

În cazul unui răspuns negativ:

- d) Posibilitatea creditorului de a transmite ulterior persoanei creditate informațiile prevăzute la articolul 14 alineatul (1) a doua teză litera (b) din Directiva 2008/48/CE, declanșând astfel curgerea termenului de retragere, se opune aplicării cu bună-credință a normelor de decădere?

În cazul unui răspuns negativ:

- e) Acest lucru este compatibil cu principiile consacrate care sunt obligatorii pentru instanța germană în temeiul Legii fundamentale și, în caz afirmativ, cum ar trebui să soluționeze practicienii din domeniul dreptului german un conflict între cerințele imperative ale dreptului internațional și cerințele Curții de Justiție a Uniunii Europene?

Independent de răspunsul dat la întrebările 1-3 formulate anterior:

4. Cu privire la dreptul unui judecător unic de a formula o cerere de decizie preliminară în temeiul articolului 267 al doilea paragraf TFUE

Articolul 348a alineatul (2) punctul 1 din ZPO [Codul de procedură civilă], în măsura în care această dispoziție se referă de asemenea la adoptarea de ordonanțe de trimitere în temeiul articolului 267 al doilea paragraf TFUE, este incompatibil cu competența instanțelor naționale de a formula cereri de decizie preliminară în temeiul articolului 267 al doilea paragraf TFUE și, prin urmare, nu trebuie aplicat în ceea ce privește adoptarea de ordonanțe de trimitere?

### **Dispozițiile de drept al Uniunii invocate**

Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului (JO 2008, L 133, p. 66, denumită în continuare „Directiva 2008/48”), în special articolul 10 alineatul (2) literele (a), (b), (l), (p) și (t)

### **Dispozițiile naționale invocate**

Grundgesetz (Legea fundamentală, denumită în continuare „GG”), în special articolul 25

Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (Legea de punere în aplicare a Codului civil, denumită în continuare „EGBGB”) – articolul 247 alineatele 3, 6, 7 și 12

Bürgerliches Gesetzbuch (Codul civil, denumit în continuare „BGB”), în special articolele 242, 247, 288, 314, 355, 356b, 357, 357a, 358, 491a, 492, 495

Zivilprozessordnung (Codul de procedură civilă, denumit în continuare „ZPO”), în special articolul 348a alineatul (2) punctul 1

### **Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii**

- 1 La 1 septembrie 2016, reclamantul a încheiat cu pârâta un contract de credit cu privire la suma de 21 716,33 euro, afectat în mod preponderent cumpărării, de la un comerciant de autovehicule, a unui autovehicul destinat utilizării private. În pregătirea și încheierea contractului de împrumut, pârâta a utilizat serviciile vânzătoarei. Aceasta a acționat în special în calitate de intermediară a împrumutului pârâtei și a utilizat formularele de contract puse la dispoziție de aceasta. Potrivit contractului de împrumut, prețul de vânzare a fost de 23 521 EUR, iar prețul de vânzare de 20 521 EUR rămas după deducerea unui

avans de 3 000 EUR și a contribuției unice cu titlu de asigurare de datorie reziduală de 1 195,33 EUR urma să fie finanțat prin împrumut.

- 2 Contractul de împrumut prevedea rambursarea împrumutului în 47 de rate lunare egale și o rată finală de 12 522,60 EUR, la 15 ianuarie 2020. Împrumutul a fost plătit reclamantului în luna septembrie a anului 2016. Reclamantul a plătit cu regularitate ratele convenite.
- 3 În ceea ce privește tema retragerii din contractul de împrumut, contractul conține următoarele mențiuni: „Persoana împrumutată se poate retrage din contract într-un termen de 14 zile, fără a invoca vreun motiv. Termenul începe să curgă la data încheierii contractului, dar nu înainte ca persoana împrumutată să fi primit toate informațiile obligatorii în conformitate cu articolul 492 alineatul (2) din BGB (de exemplu, informații privind tipul de împrumut, valoarea netă a împrumutului, durata contractului).” Prin e-mail-ul din 22 august 2019, reclamantul și-a retras declarația prin care își declara intenția de a încheia contractul de împrumut.
- 4 Reclamantul consideră că retragerea este valabilă, întrucât termenul de retragere nu ar fi început să curgă din cauza unor informații obligatorii eronate. În consecință, reclamantul solicită pârâtei rambursarea ratelor lunare aferente împrumutului plătite până la această dată și a avansului plătit vânzătoarei, precum și ratele plătite după retragere, care trebuie plătite în termen de șapte zile de la predarea autovehiculului cumpărat.
- 5 Pârâta consideră că acțiunea nu este fondată, întrucât a comunicat în mod corespunzător reclamantului atât informațiile privind retragerea, cât și toate informațiile obligatorii. În privința informațiilor privind retragerea, aceasta ar fi utilizat modelul prevăzut de lege. Clauza contractuală referitoare la retragere ar fi, așadar, conformă cu cerințele legale și, prin urmare, retragerea s-ar fi prescris. În plus, pârâta apreciază, cu titlu subsidiar, că informațiile obligatorii eronate nu sunt echivalente cu lipsa informațiilor, astfel încât curgerea termenului de retragere este declanșată chiar și în cazul unor informații obligatorii inexacte, însă pârâta consideră, în orice caz, că invocarea inexactității informațiilor reprezintă un abuz de drept. În plus, pârâta invocă excepția de decădere, întrucât până la retragere ar fi trecut aproximativ trei ani.

### **Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare**

- 6 Admiterea acțiunii depinde de validitatea retragerii din contractul de împrumut și, eventual, de posibilitatea creditorului de a invoca excepția decăderii sau excepția exercitării abuzive a dreptului de retragere.
- 7 Validitatea declarației de retragere a reclamantului presupune ca termenul de retragere de două săptămâni prevăzut la articolul 355 alineatul (2) prima teză din BGB să nu fi expirat încă la data notificării retragerii. Potrivit articolului 356b alineatul (2) prima teză din BGB, termenul de retragere nu începe să curgă însă în cazul în care contractul de credit nu include toate informațiile obligatorii

prevăzute la articolul 492 alineatul (2) și la articolul 247 alineatele 6-13 din EGBGB. Într-un asemenea caz, curgerea termenului prevăzut la articolul 356b alineatul (2) a doua teză din BGB este declanșată numai atunci când sunt furnizate informațiile obligatorii. În speță, ar trebui să se considere că informațiile obligatorii au fost incomplete, în special în cazul în care informațiile privind retragerea au fost furnizate în mod incorect sau cel puțin una dintre informațiile prevăzute de lege nu a fost inclusă în mod complet sau a fost inclusă în mod inexact în contractul de credit.

- 8 Chiar dacă la momentul retragerii, obligațiile contractuale reciproce erau în mare parte deja îndeplinite, retragerea era, în principiu, încă admisibilă, întrucât dreptul german nu prevede stingerea dreptului de retragere în ceea ce privește contractele de credit pentru consumatori.
- 9 Mai precis, în ceea ce privește întrebările preliminare, instanța de trimitere arată următoarele:
- 10 Cu privire la întrebările 1 a) și 1 b): Curtea a statuat în Hotărârea Kreissparkasse Saarlouis, pronunțată recent, la 26 martie 2020, în cauza C-66/19 (EU:C:2020:242), că articolul 10 alineatul (2) litera (p) din Directiva 2008/48 trebuie interpretat în sensul că informațiile care trebuie specificate în mod clar și concis într-un contract de credit în temeiul acestei dispoziții includ modalitățile de calcul al termenului de retragere prevăzute la articolul 14 alineatul (1) al doilea paragraf din această directivă și că acesta se opune ca un contract de credit să facă trimitere, în ceea ce privește informațiile prevăzute la articolul 10 din această directivă, la o dispoziție națională care face trimitere ea însăși la alte dispoziții legislative ale statului membru în cauză. Referindu-se la această hotărâre, instanța de trimitere consideră că, în speță, informația privind posibilitatea retragerii, cuprinsă în contractul de împrumut, conține o trimitere ilicită în sensul hotărârii menționate. Așadar, ca urmare a acestei hotărâri, se pune problema dacă informațiile privind retragerea trebuie considerate insuficiente și, prin urmare, termenul de retragere nu a început să curgă din cauza unor informații insuficiente. În consecință, retragerea reclamantului ar trebui considerată validă.
- 11 Articolul 247 alineatul 6 al doilea paragraf a treia teză din EGBGB și articolul 247 alineatul 12 primul paragraf a treia teză din EGBGB, aplicabil contractelor legate, impun ca o clauză contractuală redactată într-un format evidențiat și vizibil, în conformitate cu modelul prevăzut în anexa 7 cu privire la articolul 247 alineatul 6 al doilea paragraf și alineatul 12 primul paragraf din EGBGB să îndeplinească cerințele prevăzute la articolul 247 alineatul 6 al doilea paragraf prima și a doua teză, precum și cerințele prevăzute la articolul 247 alineatul 12 primul paragraf a doua teză punctul 2 litera (b) din EGBGB (așa-numita prezumție de legalitate). În speță, informațiile privind retragerea sunt în conformitate cu acest model, astfel încât, potrivit dreptului național, informațiile privind retragerea trebuie considerate lipsite de erori.

- 12 Cu toate acestea, se pune problema dacă Hotărârea Curții menționată anterior se opune unei astfel de interpretări. Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție, denumită în continuare „BGH”) a fost împiedicată să pună în aplicare și, prin urmare, să se conformeze acestei jurisprudențe pentru motivul că nu putea să interpreteze în conformitate cu dreptul Uniunii, împotriva dispoziției exprese a legiuitorului, articolul 247 alineatul 6 al doilea paragraf a treia teză din EGBGB. BGH consideră că modul de redactare clar, obiectul și finalitatea normei, precum și geneza legislativă se opun unei interpretări conforme cu directiva.
- 13 Instanța de trimitere are însă îndoieli cu privire la compatibilitatea acestei opinii cu dreptul Uniunii. Aceasta arată că o instanță națională, atunci când nu poate efectua o interpretare în conformitate cu dreptul Uniunii a unei dispoziții naționale, poate fi obligată, în anumite cazuri, să lase neaplicată o dispoziție națională, dreptul Uniunii beneficiind în această privință de prioritate în aplicare. Cu toate acestea, instanța de trimitere constată de asemenea că jurisprudența Curții nu aduce o clarificare definitivă cu privire la principiile care reglementează prioritatea în aplicare, Curtea lăsând până în prezent această problemă deschisă în ceea ce privește Directiva 2008/48 (a se vedea Hotărârea din 21 aprilie 2016, Radlinger și Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, punctele 76-79).
- 14 În favoarea aplicării cu prioritate a Directivei 2008/48, instanța de trimitere consideră că această directivă urmărește, conform considerentului (6) al acesteia, eliminarea obstacolelor din calea bunei funcționări a pieței interne. Acest obiectiv este definit, în dreptul primar, la articolul 114 TFUE. În plus, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, Directiva 2008/48 urmărește să realizeze un nivel ridicat de protecție a consumatorilor (Hotărârea din 11 septembrie 2019, Lexitor, C-383/18, EU:C:2019:702, punctul 29), iar acest obiectiv este menționat, în dreptul primar, la articolele 12 și 169 TFUE. Ar fi contrar acestor obiective să se permită, în privința unor puncte-cheie precum informarea consumatorilor privind retragerea, o derogare de la standardul prevăzut de directivă.
- 15 În plus, potrivit instanței de trimitere, aplicarea cu prioritate este susținută de faptul că, în ceea ce privește informațiile care trebuie comunicate consumatorului la încheierea contractului, Directiva 2008/48 conține, la articolele 10 și 14, dispoziții detaliate, de la care statele membre nu pot deroga, astfel cum prevede articolul 22 alineatul (1) din această directivă. În cazul în care, prin proiectarea articolului 247 alineatul 6 al doilea paragraf a treia teză și a articolului 247 alineatul 12 primul paragraf a treia teză din EGBGB, legiuitorul german a dorit în mod deliberat să deroge de la aceasta, Directiva 2008/48 este încălcată în mod deliberat în domeniul său esențial. Într-o situație de încălcare deliberată a unei directive de către legiuitorul național, ar trebui să se impună, ca și în cazul încălcării principiilor generale ale dreptului Uniunii, ca directiva să producă un efect direct, astfel încât dispoziția națională derogatorie să fie inaplicabilă.
- 16 Cu privire la întrebările 2 a), 2 b) și 2 c): considerațiile instanței de trimitere în această privință corespund, în esență, considerațiilor consacrate întrebărilor 1, 3 a) și 6 din cererea de decizie preliminară adresată în cauza C-187/20.

- 17 Cu privire la întrebarea 2 d): Se ridică problema dacă orice furnizare incorectă a informațiilor care trebuie menționate în temeiul articolului 10 din Directiva 2008/48 are drept consecință faptul că termenul de retragere nu începe să curgă sau dacă acest lucru este valabil numai pentru informațiile care lipsesc în întregime, iar nu pentru informații inexacte.
- 18 Răspunsul la această întrebare depinde de modul în care trebuie interpretat articolul 14 alineatul (1) din Directiva 2008/48, potrivit căruia termenul de retragere începe să curgă numai după comunicarea informațiilor prevăzute la articolul 10 din această directivă. Instanța de trimitere tinde să considere că informațiile inexacte pot fi asimilate unor informații care lipsesc, din moment ce consumatorul trebuie să fie informat în mod clar și concis la încheierea contractului de credit [considerentul (31) al Directivei 2008/48], iar directiva menționată urmărește să asigure un nivel ridicat de protecție a consumatorilor (Hotărârea din 11 septembrie 2019, Lexitor, C-383/18, EU:C:2019:702, punctul 29).
- 19 Potrivit instanței de trimitere, nu este adecvat să se considere că natura incorectă a informațiilor ar putea descuraja consumatorul să își exercite dreptul de retragere, întrucât, potrivit modului său de redactare, Directiva 2008/48 nu prevede o astfel de limitare. Obiectivul directivei, și anume ca, la încheierea contractului, consumatorul să fie informat în mod clar și concis, indică în mod clar că dreptul de retragere prevăzut la articolul 14 alineatul (1) din această directivă se menține până când informațiile menționate la articolul 14 alineatul (1) a doua teză litera (b) și la articolul 10 din Directiva 2008/48 sunt aduse la cunoștință ulterior. Numai această interpretare strictă permite să se garanteze în mod efectiv că consumatorul va fi informat în mod efectiv în forma prevăzută.
- 20 Cu privire la întrebările formulate la punctul 3 a)-e), referitoare la problema decăderii Instanța de trimitere precizează că, în dreptul german, decăderea este considerată un caz de exercitare nelegală a dreptului din cauza unui comportament contradictoriu, încălcarea constând în întârzierea neloială la exercitarea dreptului. Decăderea presupune ca titularul dreptului să dispună de un drept pe care nu îl invocă o perioadă îndelungată, deși era efectiv în măsură să o facă, iar titularul obligației să poată considera – adoptând, de asemenea, măsuri în acest sens – că titularul dreptului a făcut uz de dreptul său. Dacă titularul dreptului își exercită, în prezent, dreptul, această exercitare este contrară articolului 242 din BGB (buna-credință) din cauza caracterului contradictoriu al comportamentului actual în raport cu comportamentul anterior al acestuia.
- 21 Cu toate acestea, potrivit instanței de trimitere, este îndoielnic ca aceste norme privind decăderea să poată fi aplicate dreptului de retragere al consumatorului în cadrul unui contract de credit pentru consumatori [întrebarea 3 litera a)]. Conform articolului 14 alineatul (1) a doua teză literele (a) și (b) din Directiva 2008/48, termenul de retragere de 14 zile începe să curgă fie la data încheierii contractului, fie la data la care consumatorului îi sunt aduse la cunoștință informațiile prevăzute la articolul 10, în cazul în care data respectivă este ulterioară datei la care a fost

încheiat contractul. Prin urmare, este necesar să se concluzioneze că retragerea nu este limitată în timp atunci când consumatorul nu primește informațiile prevăzute la articolul 10 din Directiva 2008/48. În plus, din articolul 14 alineatul (1) a doua teză litera (b) din această directivă, reiese că creditorul are în orice moment posibilitatea de a declanșa curgerea termenului de retragere, prin comunicarea informațiilor menționate la articolul 10 din directiva menționată. Prin urmare, este logic ca această reglementare a perioadei în care dreptul de retragere poate fi exercitat să fie una exhaustivă și, în plus, să nu se dea posibilitatea de a limita în timp dreptul de retragere prin invocarea excepției decăderii.

- 22 În ipoteza în care decăderea din dreptul de retragere ar fi permisă de dreptul Uniunii, se ridică întrebarea [3 b)] dacă decăderea, ca limitare în timp a dreptului de retragere, trebuie să facă obiectul unei reglementări legale. Instanța de trimitere consideră că este inadmisibil ca o instanță națională, invocând buna-credință, să se substituie unei dispoziții clare conținute într-un act de drept derivat specific și punerii în aplicare a acestuia. Astfel, în dreptul german, decăderea se întemeiază pe clauza generală prevăzută la articolul 242 din BGB, care nu conține însă niciun element constitutiv concret al decăderii. Forma concretă este dată, mai degrabă, de jurisprudență. Acest temei juridic este netransparent, întrucât nu sunt stabilite condițiile esențiale ale decăderii, iar, în plus, acestea nu sunt apreciate în mod uniform de jurisprudență. Astfel, există riscul ca, aplicând în mod nelimitat articolul 242 din BGB, să fie eludată posibilitatea, acordată în mod deliberat de legiuitorul german, de a invoca dreptul de retragere fără limitare în timp. Instanța de trimitere consideră, așadar, că decăderea din dreptul de retragere al consumatorului în domeniul de aplicare al Directivei 2008/48 nu se poate întemeia pe dreptul jurisprudențial, ci numai pe o lege adoptată de parlament care reglementează condițiile esențiale ale decăderii.
- 23 De asemenea, trebuie să se determine care sunt, în dreptul Uniunii, cerințele din punct de vedere subiectiv ale excepției decăderii [întrebarea 3 c)]. Considerațiile instanței de trimitere în această privință se suprapun în esență cu cele referitoare la întrebarea 7 din cererea de decizie preliminară adresată în cauza C-187/20 și cu cele referitoare la întrebarea 4 din cererea de decizie preliminară adresată în cauza C-155/20.
- 24 În cazul unui răspuns negativ la întrebarea preliminară 3 c), instanța de trimitere ridică problema dacă posibilitatea creditorului de a comunica împrumutatului informațiile la o dată ulterioară, în conformitate cu articolul 14 alineatul (1) a doua teză litera (b) din Directiva 2008/48 și de a declanșa, astfel, termenul de retragere se opune aplicării cu bună-credință a normelor privind decăderea. Pentru instanța de trimitere, în cazul furnizării incorecte a informațiilor obligatorii prevăzute la articolul 10 alineatul (2) din această directivă, invocarea excepției decăderii nu poate fi *a priori* avută în vedere, întrucât, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, titularul obligației nu poate în mod valabil să invoce motive de securitate juridică pentru a remedia o situație pe care el însuși a cauzat-o, prin faptul că nu s-a conformat cerinței care rezultă din dreptul Uniunii, de a comunica informații privind dreptul titularului dreptului de a se retrage din contract sau de a rezilia

contractul (Hotărârea din 19 decembrie 2013, Endress, C-209/12, EU:C:2013:864, punctul 30 și Hotărârea din 13 decembrie 2001, Heininger, C-481/99, EU:C:2001:684, punctul 47).

- 25 În cazul unui răspuns negativ la întrebarea preliminară 3 d), trebuie să se examineze dacă o astfel de concluzie este compatibilă cu principiile care se impun instanței germane în temeiul Legii fundamentale și modul în care practicienii din domeniul dreptului german ar trebui să soluționeze un conflict între cerințele imperative ale dreptului internațional și cele ale dreptului Uniunii [întrebarea 3 e)].
- 26 Instituția decăderii face parte din principiile generale ale dreptului Uniunii. Aceste principii generale sunt o parte integrantă a dreptului federal german și, conform articolului 25 alineatul (2) din Legea fundamentală, au prioritate față de legi. Prin urmare, acestea sunt obligatorii pentru o instanță germană.
- 27 Posibilitatea decăderii este recunoscută în dreptul internațional public. Cu toate acestea, în doctrina referitoare la dreptul internațional public, este cert că titularul unui drept trebuie să aibă cunoștință de dreptul său pentru a și-l exercita. Nu poate exista decădere dintr-un drept ca urmare a simplei neexercitări a acestuia. În consecință, o instanță germană ar putea constata decăderea din dreptul de retragere a unui consumator numai în cazul în care titularul dreptului cunoștea – sau nu cunoștea ca urmare a unei neglijențe grave – împrejurarea că dispunea de un drept de retragere.
- 28 Astfel, în ipoteza în care, în materia contractelor de credit pentru consumatori, principiile aplicabile, în temeiul dreptului Uniunii, exercitării dreptului de retragere al consumatorilor s-ar îndepărta de cerințele imperative ale dreptului internațional public, Curtea de Justiție ar trebui să clarifice, în domeniul de aplicare al Directivei 2008/48, care sunt orientările juridice de care instanța națională trebuie să țină seama într-un astfel de conflict de norme.
- 29 Relevanța întrebărilor formulate la punctul 3 a)-e) pentru soluționarea litigiului aflat pe rolul său este rezumată de instanța de trimitere după cum urmează: în cazul în care decăderea din dreptul de retragere prevăzut la articolul 14 alineatul (1) prima teză din Directiva 2008/48:
  - este *a priori* exclusă;
  - sau, în orice caz, trebuie să se întemeieze pe o lege adoptată de parlament;
  - sau, în orice caz, presupune cel puțin o necunoaștere ca urmare a unei neglijențe grave;
  - sau, în orice caz, nu poate fi avută în vedere în cazul în care lipsește informarea ulterioară;

- sau, în orice caz, este incompatibilă cu cerințele imperative ale dreptului internațional, în cazul inexistenței cel puțin a unei necunoașteri ca urmare a unei neglijențe grave a titularului dreptului;

pârâta nu poate invoca, în speță, de excepția de decădere.

- 30 Cu privire la întrebarea 4: Această întrebare privește dreptul unui judecător unic căruia camera i-a încredințat soluționarea litigiului de a sesiza Curtea cu o cerere de decizie preliminară. Acest drept face obiectul unei controverse în dreptul național.
- 31 Instanța de trimitere face referire la două ordonanțe pronunțate de BGH, în care aceasta din urmă ar fi reproșat judecătorului unic că, anterior sesizării Curții, nu a înaintat cauza camerei pentru a se pronunța cu privire la o astfel de preluare. BGH ar fi apreciat această situație drept eroare de procedură a judecătorului unic, considerând că aceasta constituia o încălcare a principiului instanței legale menționat la articolul 101 alineatul (1) a doua teză din GG.
- 32 Cu toate acestea, în Hotărârea din 13 decembrie 2018, Rittinger și alții, C-492/17, EU:C:2018:1019, punctul 30 și următoarele, Curtea a subliniat că, indiferent de respectarea normelor procedurale naționale, trimiterea preliminară efectuată de un judecător unic este admisibilă în raport cu dreptul Uniunii. Cu toate acestea, Curtea a lăsat deschisă problema dacă o dispoziție națională care limitează dreptul de a iniția o procedură preliminară este inaplicabilă.
- 33 Având în vedere norma imperativă prevăzută la articolul 267 al doilea paragraf TFUE, instanța de trimitere consideră că judecătorul unic nu poate fi obligat să înainteze procedura camerei pentru a se pronunța cu privire la o preluare, în conformitate cu articolul 348a alineatul (2) punctul 1 din ZPO, în cazul în care intenționează să adreseze o cerere de decizie preliminară și solicită, în consecință, o clarificare din partea Curții de Justiție.
- 34 Independent de prezenta cerere de decizie preliminară, instanța de trimitere își rezervă de asemenea posibilitatea de a adresa eventual către Bundesverfassungsgericht (Curtea Constituțională Federală) întrebări care decurg din litigiul cu care este sesizată. Astfel, aceasta are îndoieli în special cu privire la constituționalitatea articolului 247 alineatul 6 al doilea paragraf a treia teză și a articolului 247 alineatul 12 primul paragraf a treia teză din EGBGB, precum și cu privire la constituționalitatea și la conformitatea cu dreptul internațional a normelor de decădere relevante în privința dreptului de retragere, cel puțin în interpretarea dată acestora de jurisprudența instanțelor supreme în materie de credite pentru consumatori.
- 35 În sfârșit, instanța de trimitere arată că întrebările pe care le-a adresat prin ordonanțele din 7 ianuarie 2020, 5 martie 2020 și 31 martie 2020, care fac obiectul cauzelor C-33/20, C-155/20 și C-187/20, aflate deja pe rolul Curții, se suprapun în parte cu întrebările preliminare 2 a)-c) și 3 c) și d) din prezenta cerere de decizie preliminară, motiv pentru care se propune o conexare a cauzelor.